

Nr 12.

Ankom till riksdagens kansli den 5 mars 1919 kl. $\frac{1}{2}$, 11 f. m.

Utlåtande i anledning av väckt motion om åvägbringande av sådan ändring i gällande bestämmelser angående jordavsöndring, att särskilt namn och nummer åsättas avsöndrad lägenhet.

Närvarande: Herrar Dahl, von Sneidern, Ernst Lindblad, Jacob Larsson*), Hult, Alfred Petréron,*) Boberg,*) Frändén, Kaijser, Andersson i Knäppinge, Johansson i Trollhättan, Nilsson i Vibberbo,*) Hage, Bäckman, Karlsson i Nynäshamn och Johansson i Vittinge.*)

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.

I en inom första kammaren väckt, till lagutskott hänvisad motion nr 31, vilken behandlats av andra lagutskottet, har herr *Rooth* hemställt, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, det täcktes Kungl. Maj:t låta verkställa utredning i syfte att åstadkomma sådan ändring av nu gällande bestämmelser angående jordavsöndring, att lägenhet åsattes särskilt namn och nummer.

Till stöd för denna sin hemställan har motionären i huvudsak anfört, att enligt gällande bestämmelser avsöndrade lägenheter i allmänhet skulle betecknas allenast med jordregisterbeteckning, utan att särskilt namn och nummer åsattes, såsom innan jordregistrets införande varit förhållandet. Det hade visat sig, att denna anordning medförde stora olägenheter vid redovisningen i mantals- och taxeringslängderna av avsöndrade lägenheter, därigenom att i de fall, då flera lägenheter förekomme under samma hemmansnummer, förväxling av lägenheterna lätt uppstode.

Bihang till riksdagens protokoll 1919. 9 saml. 2 avd. 8 häft. (Nr 12) 1

Utskottet.

I anledning av denna motion har utskottet i den i 46 § riksdagsordningen föreskrivna ordning begärt utlåtande av lantmäteristyrelsen. I det av lantmäteristyrelsen i anledning härav avgivna yttrande, vilket finnes såsom bilaga fogat till detta utlåtande, har lantmäteristyrelsen redogjort för gällande föreskrifter i förevarande ämne samt desamma tillkomst, ävensom anfört de skäl, som enligt lantmäteristyrelsens uppfattning talade emot tillstyrkande av motionen; och får utskottet i dessa avseenden hänvisa till berörda utlåtande.

I likhet med lantmäteristyrelsen anser utskottet, att ett bifall till motionen, i stället för att medföra ökade garantier för en noggrann redovisning av lägenheterna, skulle kunna föranleda oreda och medföra olägenheter. Utskottet finner, att den enligt jordregisterförordningens 9 § i dess nuvarande lydelse medgivna möjligheten att efter ansökan få särskilt namn åsatt fastighet, bildad genom lantmäteriförrättning eller avsöndring, vilket namn tillika med jordregisterbeteckningen därefter kommer att vara officiellt tillgängligt för fastighetens redovisning, fyller det praktiska behovet av bestämmelser i den av motionären förordade riktning.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motion icke måtte till någon riksdagens åtgärd föranleda.

Stockholm den 5 mars 1919.

På andra lagutskottets vägnar:

ADOLF DAHL.

Bilaga.

TILL KONUNGEN.

Genom nådig remiss den 4 innevarande februari har Eders Kungl. Maj:t befallt lantmäteristyrelsen att till Eders Kungl. Maj:t inkomma med utlåtande över en i riksdagens första kammare väckt motion, nr 31, om åvägabringande av sådan ändring i gällande bestämmelser angående jordavsöndring, att särskilt namn och nummer åsättas avsöndrad lägenhet.

Till åtlydnad härav får lantmäteristyrelsen i underdånighet anföra följande:

Enligt den ursprungliga lydelsen av 21 § i lagen den 27 juni 1896 om hemmansklyvning, ägostyckning och jordavsöndring ålåg det Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande vid meddelande av fastställelse å avsöndring av lägenhet för alltid att åsätta lägenheten särskilt namn och nummer.

I det förslag till förordning angående jordregister, som år 1905 avgavs av därtill utsedda kommitterade, föreslogs beträffande för alltid avsöndrade lägenheters redovisning i jordregistret, att sådana lägenheter skulle i jordregistret upptagas med särskilt registernummer, vilket jämte det namn, som antecknats i överskriften till vederbörande upplägg eller alltså stamfastighetens namn, skulle utgöra lägenhetens officiella beteckning. Kommitterade, som även avgåvo förslag till ändrad lydelse av 21 § i 1896 års lag om hemmansklyvning m. m., yttrade i motiven till detta förslag, att, för så vitt för alltid avsöndrade lägenheter komme att i jordregistret upptagas med särskilda registernummer på sätt kommitterade föreslagit, det givetvis skulle medföra synnerlig oreda, om lägenheterna dessutom skulle i dittills föreskriven ordning av Eders Kungl. Maj:ts befallningshavande åsättas namn och nummer i andra fall än dem, som angåves i förordningen om jordregister, eller då desamma i jordregistret överfördes till särskilda upplägg. Med upplysning att det även visat sig, att de av Kungl. Maj:ts befallningshavande fastställda namn å avsöndrade lägenheter i stor utsträckning ej kommit till användning i orten, föreslogo därför kommitterade, att stadgandet om ovillkorligt åsättande genom Kungl. Maj:ts befallningshavande av namn och nummer å för alltid avsöndrad lägenhet borde upphävas och att i stället föreskrift borde meddelas om avsöndrade lägenheters införande i jordregistret. Detta förslag godkändes av Kungl. Maj:t och riksdagen genom den ändrade lydelse 21 och 26 §§ i 1896 års lag erhöilo enligt lag den 13 juni 1908.

I sammanhang med sistberörda förslag framhöilo emellertid kommitterade,

att medgivande borde efter därom gjord framställning kunna lämnas att avsöndrad lägenhet finge betecknas med särskilt namn, ehuru detta ej skulle ligga till grund för eller ingå i dess registerbeteckning utan, på sätt § 9 i förslaget till jordregisterförordning i allmänhet medgäve, skulle införas i kolumn 5 av jordregistret, i vilken kolumn jämväl i orten brukligt ej fastställt namn finge upptagas inom klammer.

Det förtjänar här antecknas, att kammarkollegium uti sitt underdåniga utlåtande över kommitterades betänkande och förslag förklarade sig instämma med kommitterade däruti att, därest avsöndrade lägenheter komme att i jordregistret upptagas på sätt som föreslagits, det skulle medföra synnerlig oreda, om lägenheterna dessutom skulle i dittills föreskriven ordning åsättas namn och nummer.

I sitt berörda utlåtande yttrade kammarkollegium tillika, att det syntes även kollegium, som om, då i fråga om bebyggda avsöndringar ägarna i allmänhet gäve dem särskilda namn, möjlighet borde förefinnas att få dessa officiellt fastställda samt att detta borde gälla även liknande namn å bebyggda hemmansdelar. Kollegium ifrågasatte därför, att ett särskilt stadgande i detta syfte borde införas i lagen om hemmansklyvning, ägostyckning och jordavsöndring. Beträffande avsöndrade lägenheter yttrade kollegium i ett senare avgivet utlåtande, att tillstånd till införande av särskilt namn i jordregistret i regel syntes böra beviljas i alla de fall, då namn å lägenheten icke redan blivit av Kungl. Maj:ts befallningshavande fastställt. Denna fråga upptogs till behandling i sammanhang med utarbetande av förslag till förordning angående fastighetsregister för stad och har föranlett den lydelse § 9 i jordregisterförordningen erhållit genom nämnda kungörelsen den 24 juli 1914.

Sedan lantmäteristyrelsen sålunda redogjort för tillkomsten av ifrågasvarande bestämmelser, tillåter sig styrelsen framhålla följande.

Den av motionären åberopade bestämmelse i 1896 års lag, enligt vilken vid fastställelse å avsöndring namn och nummer skulle åsättas den avsöndrade lägenheten, var av stor betydelse för jordredovisningen på den tid, då annan officiell beteckning icke fanns på avsöndrade lägenheter. Något fullt tillfredsställande beteckningssätt vanns dock icke genom berörda bestämmelse. Mycket ofta hände nämligen, att visst namn icke föreslogs i ansökningen om fastställelse. I sådana fall plögade länsstyrelserna åsätta namn utan att inhämta vederbörande ägares yttrande därom, och följden blev ofta den, att namnet icke vann burskap i orten utan fanns endast i vissa offentliga handlingar. Om ägaren ansåg namn å lägenheten behöfligt, bestämde han själv ett namn, vilket däremot icke infördes i de offentliga handlingarna; och understundom inträffade, att ny ägare av lägenheten åsatte densamma nytt namn.

Att återgå till denna ordning skulle säkerligen komma att medföra samma olägenheter, som sålunda tidigare framträtt, och detta torde alldeles särskilt bliva fallet i fråga om en hel del av det stora antal avsöndringar, som ske från kronans domäner.

När jordregistret inrättades, ansågs det angeläget förebygga den ytterligare oreda på ifrågasvarande område, som skulle uppstå, om jämte den officiella jordregisterbeteckningen och lika giltig som denna skulle finnas annan fastställd beteckning. Särskilt ville man uppenbarligen undvika att få två nummer, ett

registernummer och ett åsatt vid fastställelsen, vilket skulle varit i hög grad olämpligt. Därtill kom, att den nya beteckningen åstadkom likformighet, i det att de lägenheter, som upptogs i jordregistret utan att avsöndringen fastställdes, fingo officiella beteckningar av samma slag som de lägenheter, vilkas avsöndring blivit fastställd.

Jordregisterbeteckningarna torde erbjuda vida större säkerhet för en noggrann och betryggande jordredovisning i mantals- och taxeringslängder än de beteckningar, som åsattes vid fastställelse av avsöndring, och på sätt av § 35 i jordregisterförordningen framgår har det sörjts för att häradskrivarna årligen få underrättelse om jordregisterbeteckningarna å nytillkomna fastigheter.

För allmänheten kan däremot den nya ordningen möjligen förefalla främmande. Medgivande att få namn åsatt avsöndrad lägenhet har emellertid, såsom ovan nämnts, lämnats genom den ändrade lydelse § 9 erhållit genom kungörelsen den 24 juli 1914. Denna har dock en helt annan betydelse än den motionären angivit. Det nya är nämligen icke, att namn skall åsättas lägenhet, som är avsöndrad från flera jordeboksenheter, i det att bestämmelse därom fanns redan enligt den ursprungliga lydelsen av § 14 i jordregisterförordningen, utan att särskilt namn under vissa förutsättningar kan på begäran av ägaren fastställas för avsöndrad lägenhet i allmänhet. Även om ansökningar om särskilt namn å fastigheter, som bildats genom avsöndring, säkerligen icke göras i den utsträckning, som må anses önskvärd, håller lantmäteristyrelsen dock före, att genom den nya lydelsen av § 9 i jordregisterförordningen alla praktiska behov äro tillgodosedda.

Även om emellertid i strid med lantmäteristyrelsens mening en ändring må anses önskvärd, torde en sådan ej böra för närvarande ifrågakomma med hänsyn till den väntade nya skifteslagstiftningen. Enligt föreliggande förslag härtill skola avsöndrings- och ägostyckningsinstitutet sammanlösas till ett enda, benämnt avstyckning och närmast likartat med ägostyckningsförfarandet. Därest detta förslag antages, kommer registerbeteckningen att bliva likartad för alla fastigheter och av motionären avsedda olägenheter av nuvarande förfarande att upphöra.

På grund av vad sålunda anförts kan lantmäteristyrelsen icke förorda en återgång till den gamla ordningen för åsättande av namn och nummer å avsöndrade lägenheter.

Remissakten återställes.

Underdånigst

H. Rhodin.

Alfred Eriksson.

Joh. Hamrin.
Föredragande.

Stockholm den 18 februari 1919.